

संस्कृतम्

अभ्यासपुस्तकम्

पञ्चमी कक्षा

संस्कृतम्

भारतीय प्रज्ञापीठम्

कक्षा 5

संस्कृतविभागम्

प्राथमिक शिक्षा विभागम्

केन्द्र सचिवालयम्

2017

नाम

संस्कृतम्
STD - V

प्रथमः पाठः - सुन्दरोऽयं जीवलोकः

अभ्यासः - १ चित्राणि दृष्ट्वा नामानि वदतु।

शुकः

कपोतः

शृगालः

भल्लूकः

मयूरः

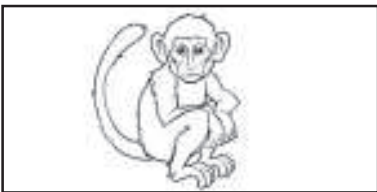
मूषकः

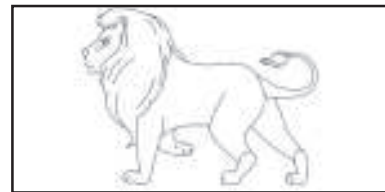
काकः

कुक्कुटः

वानरः

सिंहः

नाम

संस्कृतम्
STD - V

प्रथमः पाठः - सुन्दरोऽयं जीवलोकः

अभ्यासः - २ चित्राणि दृष्ट्वा नामानि वदतु।

माला

लता

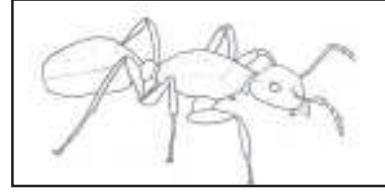
घटिका

छुरिका

मक्षिका

पिपीलिका

पाठशाला

अध्यापिका

द्विचक्रिका

गोशाला

नाम

संस्कृतम्
STD - V

प्रथमः पाठः - सुन्दरोऽयं जीवलोकः

अभ्यासः - २ चित्राणि दृष्ट्वा नामानि वदतु।

पुस्तकम्

नयनम्

आम्रम्

गृहम्

छत्रम्

विमानम्

उपनेत्रम्

पनसम्

उद्यानम्

पुष्पम्

नाम

संस्कृतम्
STD - V

प्रथमः पाठः - सुन्दरोऽयं जीवलोकः

अभ्यासः - २ लिङ्गानुसारं पट्टिकां करोतु।

महिला, कूर्मः, वनम्, अजा, नयनम्, मक्षिका, कपोतः, शशकः, पनसम्,
गायिका, यानम्, हरिणः, छत्रम्, भल्लूकः, देवता, अध्यापिका, कुक्कुटः, दुग्धम्,
द्विचक्रिका, सोपानम्, पुस्तकम्, शुनकः, अम्बा।

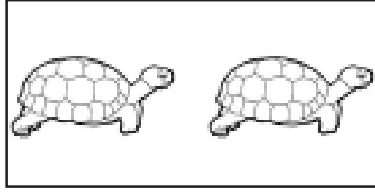
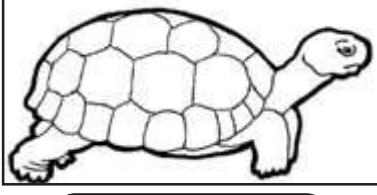
पुल्लिङ्गः	स्त्रीलिङ्गः	नपुंसकलिङ्गः
शुनकः	अम्बा	पुस्तकम्
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

नाम

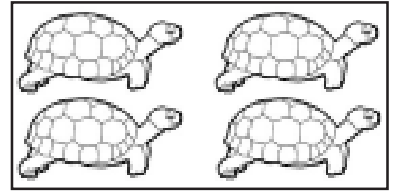
संस्कृतम्
STD - V

अभ्यासः - ३ चित्राणि पश्यतु, लिखतु।

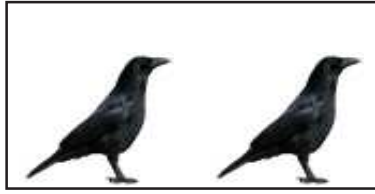
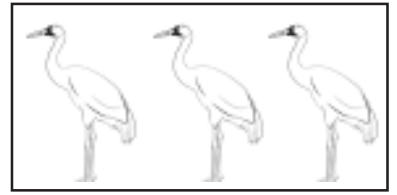
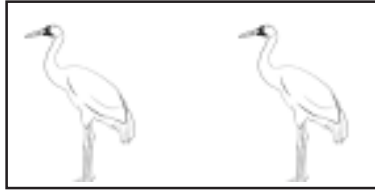
प्रथमः पाठः - सुन्दरोऽयं जीवलोकः

कूर्मौ

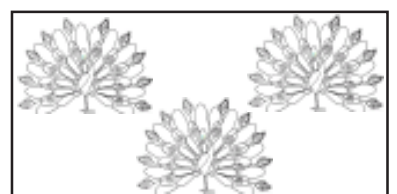
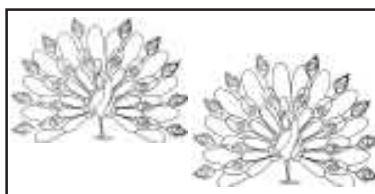
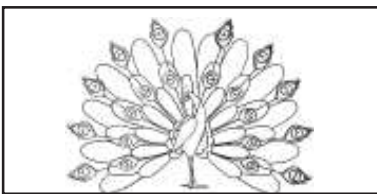
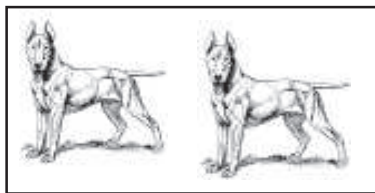
बकः

कपोताः

शुनकः

नाम

संस्कृतम्
STD - V

प्रथमः पाठः - सुन्दरोऽयं जीवलोकः

अभ्यासः - ४ क्रियापरिचयः।

तिष्ठति

स्नाति

पश्यति

लिखति

पिबति

गायति

नमति

धावति

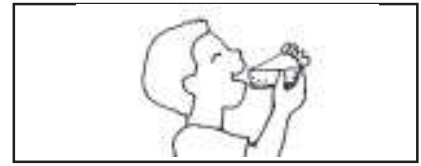
रोदति

उपविशति

क्रीडति

खादति

पचति

चलति

नाम

संस्कृतम्
STD - V

अभ्यासः - ५ उदाहरणानुसारं वाक्यानि रचयतु।

प्रथमः पाठः - सुन्दरोऽयं जीवलोकः

सिंहः गर्जति.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

नाम

संस्कृतम्
STD - V

अभ्यासः - १ द्वितीया- एकवचनप्रयोगः

द्वितीयः पाठः - संस्कृतोत्सवः

बालकः

पुस्तकम्

बालकः पुस्तकं पठति

बालिका

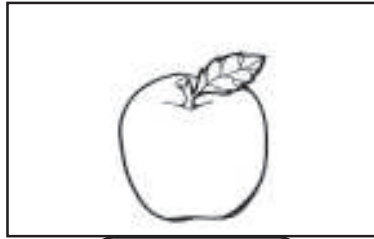
विद्यालयम्

बालिका विद्यालयं गच्छति

शुकः

फलम्

शुकः फलम् खादति

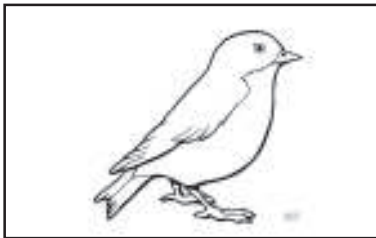
कृषकः

क्षेत्रम्

कृषकः क्षेत्रम् कर्षति

चटकः

जलम्

चटकः जलं पिबति

पुरुषः

घटिका

पुरुषः घटिकां पश्यति

नाम

संस्कृतम्
STD - V

द्वितीयः पाठः - संस्कृतोत्सवः

अभ्यासः - २ द्वितीयाविभक्तिम् उपयुज्य रिक्तस्थानानि पूरयतु।

कथा

देवालयम्

अध्यापिका

विद्यालयः

वैद्यः

अरण्यम्

आपणः

बालिका

नगरम्

उदा - बालकः विद्यालयं गच्छति।

ग्राहकः गच्छति।

बालकः गच्छति।

रुग्णः आह्वयति।

अध्यापिका आह्वयति।

भक्तः गच्छति।

रामः गच्छति।

सचिवः गच्छति।

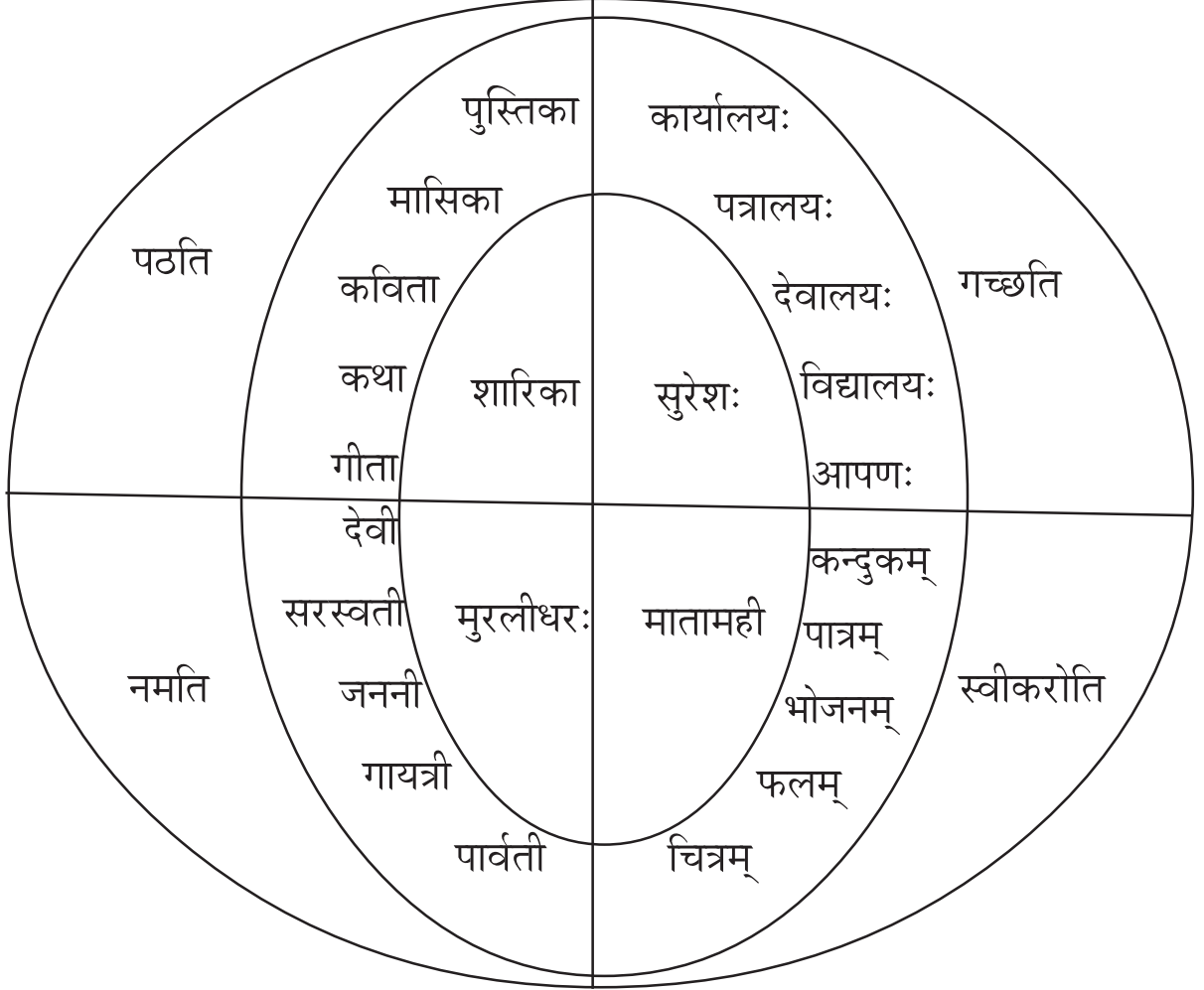
मातामही वदति।

नाम

संस्कृतम्
STD - V

द्वितीयः पाठः - संस्कृतोत्सवः

अभ्यासः - ३ किं किं करोति ?

सुरेशः कन्दुकं स्वीकरोति ।

.....

.....

.....

.....

नाम

संस्कृतम्
STD - V

द्वितीयः पाठः - संस्कृतोत्सवः

अभ्यासः - ३ किं किं करोति ?

शारिका पत्रिकां पठति।

.....

.....

.....

.....

मुरलीधरः देवीं नमति।

.....

.....

.....

.....

मातामही कवितां पठति।

.....

.....

.....

.....

नाम

संस्कृतम्
STD - V

द्वितीयः पाठः - संस्कृतोत्सवः

अभ्यासः - ४ अक्षराणि उपयुज्य लोट् रूपाणि लिखतु।

क्री	ठ	गा	ध	प्र	तु	व	तु	न
चि	ड	न्त	खा	श	तु	भ	लि	य
ह	ह्णा	तु	तु	प	श्य	तु	ख	ह
गृ	तु	अ	आ	छ	तु	न	म	तु
श	वि	प	तु	ग	द	ल	तु	स
वि	ग	च्छ	ज	व	च	तु	य	तु
तु	तु	तु	यो	तु	य	धा	व	तु

.....क्रीडतु.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

नाम

संस्कृतम्
STD - V

द्वितीयः पाठः - संस्कृतोत्सवः

अभ्यासः ५ - वासराणां नामानि लिखतु।

परह्यः	रविवारः
ह्यः	सोमवारः
अद्य	मङ्गलवारः
	बुधवारः
श्वः	गुरुवारः
परश्वः	शुक्रवारः
	शनिवारः

अद्य रविवारः

ह्यः कः वारः?

परश्वः कः वारः?

परह्यः बुधवारः।

अद्य कः वारः?

श्वः कः वारः?

श्वः गुरुवारः

ह्यः कः वारः?

अद्य कः वारः?

नाम

संस्कृतम्
STD - V

तृतीयः पाठः - सामोदं सम्मिलामः

अभ्यासः - १ सह योगे तृतीया प्रयोक्तव्या ।

सह, समम्, साकम्, सार्धम्, सहितम्, इत्यस्य योगे तृतीया स्यात् ।

(कुरुते अनुमतेषु)

१. अहं मित्रेण सह आपणं गच्छामि ।
२. रामः लक्ष्मणेन समं वनम् अगच्छत् ।
३. राजु मित्रेण साकं विद्यालयं गच्छति ।
४. पुत्री जनन्या सार्धं गच्छति ।
५. त्वं मया सह आगच्छ ।
६. बालिका पित्रा साकं आपणं गच्छति ।

(തൃതീയാ ഹേതുവായിട്ടു കൊണ്ടാലോടുകൂടെയെന്നപി)

अभ्यासः - २ शोधयतु

मुकुन्दः मित्रस्य सह गृहं गच्छति ।

पुत्रः माता समं मन्दिरं गच्छति ।

भवान् मम सार्धम् आगच्छतु ।

महिला पुत्रस्य साकं नदीम् अगच्छत् ।

राजु जनकस्य सहितम् आतुरालयम् अगच्छत् ।

नाम

संस्कृतम्
STD - V

तृतीयः पाठः - सामोदं सम्मिलामः

अभ्यासः-३ नामपदानि क्रियापदानि च विविच्य लिखतु।

नक्षत्रम्, दण्डः, निर्माति, कृषकः, ताडयन्ति, नृपः, वनम्, पश्यति, क्रीडति, कूर्चः,
चित्रकारः, आनयति, उद्यानम्, सिञ्चति, आपणिकः, महिला, पिबन्ति, चलति, वैद्यः,
खादति, शिक्षकः, यानम्, मयूरः, धावति, वानरः, पिपीलिका।

नामपदानि

रामः

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

क्रियापदानि

भवति

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

नाम

संस्कृतम्
STD - V

तृतीयः पाठः - सामोदं सम्मिलामः

अभ्यासः- ४ नामपदानि क्रियापदानि वचनानुसारं लिखतु।

पतति, क्रीडति, लिखति, वदति, पततः, वदन्ति, लिखतः, पतन्ति,
लिखन्ति, क्रीडतः, वदतः, क्रीडन्ति, पिबति, धावन्ति, पिबतः, धावतः,
पिबन्ति, धावति।

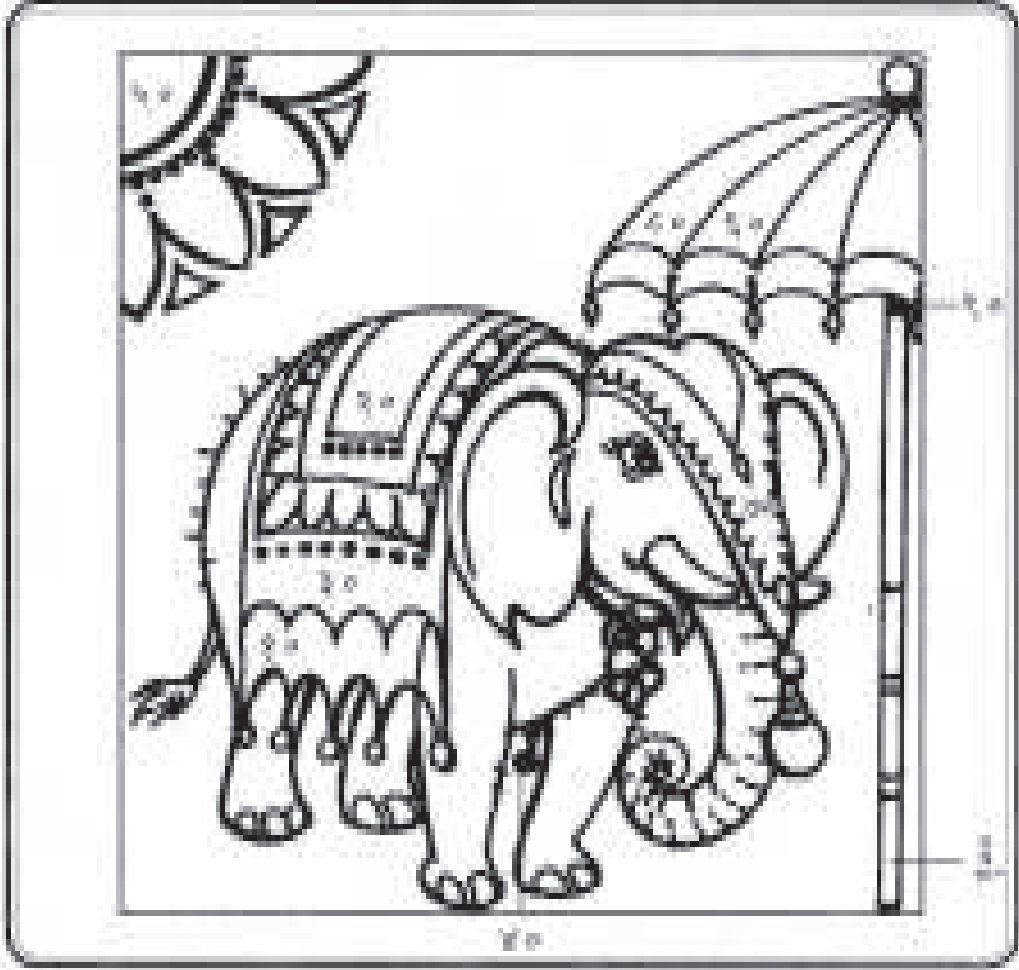
एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्
पठति	पठतः	पठन्ति
.....
.....
.....
.....
.....
.....

नाम

संस्कृतम्
STD - V

तृतीयः पाठः - सामोदं सम्मिलामः

अभ्यासः-५ संख्याभिः सूचितैः वर्णैः चित्रं पूरयतु।

दश	→	नीलवर्णः
विंशतिः	→	पीतवर्णः
त्रिंशत्	→	रक्तवर्णः
चत्वारिंशत्	→	कृष्णवर्णः
पञ्चाशत्	→	हरितवर्णः

षष्टिः	→	पीतवर्णः
सप्ततिः	→	रक्तवर्णः
अशीतिः	→	कृष्णवर्णः
नवतिः	→	नीलवर्णः
शतम्	→	हरितवर्णः

नाम

संस्कृतम्
STD - V

तृतीयः पाठः - सामोदं सम्मिलामः

अभ्यासः - ६ आशंसावाचकानां परिचायनम्।

जन्मदिनाशंसाः।
स्वातन्त्र्यदिनस्य शुभाशंसाः।
नूतन वर्षाशंसाः।
दीपावलिदिनाशंसाः।
संस्कृतदिनस्य शुभाशंसाः।
ईद् दिनाशंसाः।

अभ्यासः- ७ उदाहरणानुसारं तृतीयाविभक्तीम् उपयुज्य पूरयतु।

वृद्धः चषकेन..... पिबति। (चषकः)

भीमः ताडयति। (वृक्षः)

कृषकः कर्षति। (हलः)

चित्रकारः चित्रं रचयति। (तूलिका)

बालिका गच्छति। (द्विचक्रिका)

नरः तरति। (नौका)

वृद्धः पश्यति। (उपनेत्रम्)

महिला लुनाति। (लवित्रम्)

नाम

संस्कृतम्
STD - V

तृतीयः पाठः - सामोदं सम्मिलामः

अभ्यासः - ८ प्रश्नानाम् उत्तराणि लिखतु।

छात्रः कया लिखति। (तूलिका)

तूलिकया

माता कया परिवेषयति। (दर्वी)

.....

सौचिकः कया कर्तयति? (कर्तरी)

.....

कर्मकरः केन वस्तूनि आनयति? (स्यूतः)

.....

कृषकः केन वृषभं ताडयति? (दण्डः)

.....

बालः केन दन्तधावनं करोति? (कूर्चः)

.....

लोहकारः केन अयः ताडयति? (मुद्गरः)

.....

कर्मकरः केन तृणं कर्तयति? (लवित्रम्)

.....

बालकाः केन क्रीडन्ति? (कन्दुकम्)

.....

धनिकः केन देहलीनगरं गच्छति? (विमानम्)

.....

नाम

संस्कृतम्
STD - V

चतुर्थः पाठः - एषः धर्मः सनातनः

अभ्यासः - १ आप्तवाक्यानां परिचायनम्।

निर्मायकर्मणा श्रीः

ज्ञानादेव तु कैवल्यम्

शं नो वरुणः

मृदु भावे दृढःकृत्ये

सत्यम् शिवम् सुन्दरम्

नभस्पृशं दीप्तम्

सेवा अस्माकं धर्मः

सत्यमेव जयते

बहुजनहिताय बहुजनसुखाय

योगक्षेमं वहाम्यहम्

नाम

संस्कृतम्
STD - V

चतुर्थः पाठः - एषः धर्मः सनातनः

अभ्यासः - २ आप्तवाक्यानां परिचायनम्।

अयं निजः परो वेति
गणना लघु चेतसाम्।
उदारचरितानां तु

वसुधैव कुटुम्बकम् ॥

विदेशेषु धनं विद्या
व्यसनेषु धनं मतिः।
परलोके धनं धर्मः

शीलं सर्वत्र वैधनम् ॥

विद्वत्त्वं च नृपत्वं च
नैव तुल्यं कदाचन
स्वदेशे पूज्यते राजा

विद्वान् सर्वत्र पूज्यते ॥

सुन्दरोऽपि सुशीलोऽपि
कुलीनोऽपि महाधनः।
नशोभते विना विद्यां

विद्या सर्वस्य भूषणम् ॥

नाम

संस्कृतम्
STD - V

चतुर्थः पाठः - एषः धर्मः सनातनः

अभ्यासः ३ आप्तवाक्यानि चिनोतु।

शीलं सर्वत्र वै धनम्।

विद्या ददाति विनयम्।

साधूनामेकरूपता।

सत्यमेव जयते।

सर्वदेव नमस्कारः।

अन्यस्य दशति श्रोत्रम्।

विद्या गुरुणां गुरुः।

स्वदेशे पूज्यते राजा।

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

नाम

संस्कृतम्
STD - V

चतुर्थः पाठः - एषः धर्मः सनातनः

अभ्यासः ४ - विभक्तिरूपाणि पठतु।

चतुर्थी	पञ्चमी
बालाय	बालात्
रामाय	रामात्
वृक्षाय	वृक्षात्
लतायै	लतायाः
रमायै	रमायाः
सीतायै	सीतायाः
वनाय	वनात्
कमलाय	कमलात्
नयनाय	नयनात्

(ആയിക്കൊണ്ട് ചതുർത്ഥീ ച സർവ്വത്ര പരീകീർത്തിതാ
അതിൽനിന്ന് അതിനേക്കാളും ഹേതുവായിട്ട് പഞ്ചമീ)

चतुर्थी	पञ्चमी
शलभाय
.....	ग्रामत्
कूपाय
अध्यापिकायै
.....	ग्रन्थशालायाः
पेटिकायै
.....	उद्यानात्
पुस्तकाय
.....	जलात्

नाम

संस्कृतम्
STD - V

चतुर्थः पाठः - एषः धर्मः सनातनः

अभ्यासः ५ - चतुर्थी, पञ्चमी विभक्तिरूपाणि लिखतु।

उदा - देवः $\left\{ \begin{array}{l} \text{चतुर्थी - देवाय} \\ \text{पञ्चमी - देवात्} \end{array} \right.$

कृष्णः $\left\{ \begin{array}{l} \text{.....} \\ \text{.....} \end{array} \right.$

हरिणः $\left\{ \begin{array}{l} \text{.....} \\ \text{.....} \end{array} \right.$

गजः $\left\{ \begin{array}{l} \text{.....} \\ \text{.....} \end{array} \right.$

माला $\left\{ \begin{array}{l} \text{.....} \\ \text{.....} \end{array} \right.$

वनिता $\left\{ \begin{array}{l} \text{.....} \\ \text{.....} \end{array} \right.$

अम्बा $\left\{ \begin{array}{l} \text{.....} \\ \text{.....} \end{array} \right.$

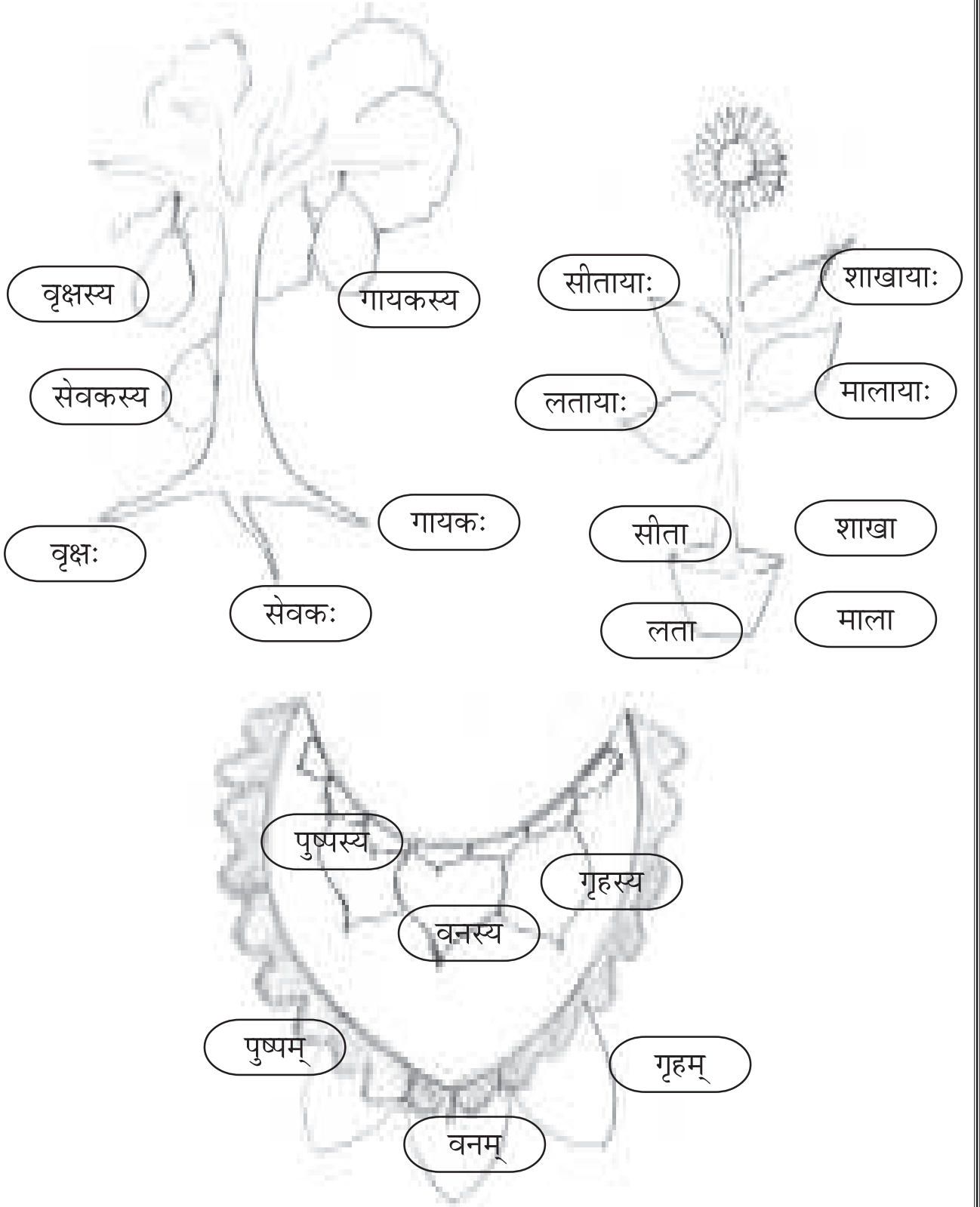
भवनम् $\left\{ \begin{array}{l} \text{.....} \\ \text{.....} \end{array} \right.$

नाम

संस्कृतम्
STD - V

पञ्चमः पाठः - सुन्दरं भवनम्

अभ्यासः - १ षष्ठिविभक्तेः परिचायनम्

(ഇക്കുമിന്നുമുടെ ഷഷ്ഠിവിഭക്തിയുടെ വെച്ചുമെനമ്പി)

नाम

संस्कृतम्
STD - V

पञ्चमः पाठः - सुन्दरं भवनम्

अभ्यासः - २ वाचकानि लिखतु

गृहस्य नाम वृन्दावनम्।

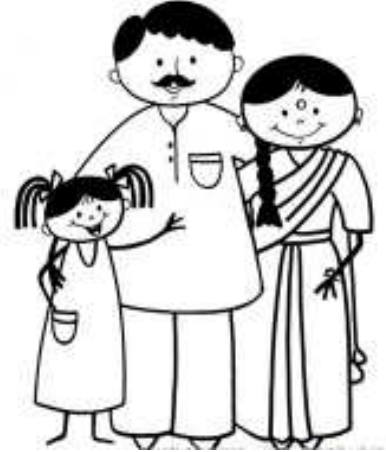
.....
.....
.....
.....

वृन्दावनम्

.....
.....
.....
.....

राघवः
गृहनाथः

सुमती
पुत्री

शारदा
गृहिणी

नाम

संस्कृतम्
STD - V

पञ्चमः पाठः - सुन्दरं भवनम्

अभ्यासः - ३ षष्ठीविभक्तीरूपाणां अधः रेखां करोतु।

मम संस्कृतकक्ष्या हृद्या भवति। संस्कृताध्यापकस्य नाम नारायणः। कक्ष्यायाः पुरतः
आम्रवृक्षः अस्ति। पीठिकायाः उपरि ग्रन्थाः सन्ति। प्रकोष्ठस्य नाम मुकुलं भवति।
अध्यापकस्य हस्ते पारितोषिकानि सन्ति।

अभ्यासः - ४ वर्गीकरोतु।

रक्तफलम्, पारन्ती, कारवेलः, जपाकुसुमम्, वृन्ताकम्, मरीचिका, सेवन्तिका,
कूष्माण्डम्, मल्लिका, चूतम्, पुष्पशाकम्, आलुकम्, कुमुदम्, वास्तुकम्, कर्णिकारम्,

शाकाः

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

पुष्पाणि

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

नाम

संस्कृतम्
STD - V

षष्ठः पाठः - धर्मनिष्ठो युधिष्ठिरः

अभ्यासः - १ सुभाषिते विद्यमानानां सप्तमी रूपाणां परिचयनम्।

शैले शैले न माणिक्यम्
मौक्तिकं न गजे गजे।
साधवो नहि सर्वत्र
चन्दनं न वने वने॥

उदये सविता रक्तो
रक्तश्चास्तमये तथा।
सम्पत्तौ च विपत्तौ च
महतामेकरूपता॥

अभ्यासः - २ कोष्ठात् उचित पदानि स्वीकरोतु।

पात्रे, पीठे, वने, चषके, देवालये

बालिका उपविशति।

जननी पचति।

जलं अस्ति।

मृगाः सन्ति।

भक्ताः सन्ति।

(അതികൂൽ അതിൽ വെച്ചെന്നും വിഷയം സപ്തമീ മതാ)

नाम

संस्कृतम्
STD - V

षष्ठः पाठः - धर्मनिष्ठो युधिष्ठिरः

अभ्यासः - ३ सप्तमीविभक्तेः परिचायनम्।

प्रथमा	सप्तमी
वृक्षः	वृक्षे
नीडः	नीडे
प्रकोष्ठः	प्रकोष्ठे
पाकशाला	पाकशालायाम्
वाटिका	वाटिकायाम्
पत्रिका	पत्रिकायाम्
जलम्	जले
भवनम्	भवने
वनम्	वने

प्रथमा	सप्तमी
विद्यालयः	
ग्रामः	
स्यूतः	
गोशाला	
पाकशाला	
पेटिका	
नगरम्	
पुस्तकम्	
पुष्पम्	

नाम

संस्कृतम्
STD - V

षष्ठः पाठः - धर्मनिष्ठो युधिष्ठिरः

अभ्यासः - ४ क्रियापदानि कालानुसारं विविच्य पट्टिकां करोतु।

नृत्यति, अपठत्, चरिष्यति, पठिष्यति, धावति, अहसत्, हसति, अभवत्,
अलिखत्, भविष्यति, लिखति, गायति, धाविष्यति, अधावत्, पठति, आसीत्,
क्रीडिष्यति, गमिष्यति, प्रेषयति, अजानात्, करिष्यति, आचरिष्यति, अटति,
अकरोत्, अधावत्, उपकरिष्यति, उद्भवति।

भूतकालः

वर्तमानकालः

भाविकालः

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

नाम

संस्कृतम्
STD - V

षष्ठः पाठः - धर्मनिष्ठो युधिष्ठिरः

अभ्यासः - ५ क्रियापदानि चित्वा लिखतु।

एषः मम विद्यालयः भवति। विद्यालयः मनोहरः भवति। तत्र बहवः छात्राः सन्ति। सर्वे छात्राः नववादने विद्यालयम् आगच्छन्ति। विद्यालयस्य पुरतः उद्यानम् अस्ति। विद्यालयस्य पृष्ठतः क्रीडाङ्कणं भवति। विद्यालयं परितः केराः आम्रः पनसः एवमादयः वृक्षाः सन्ति। विद्यालयस्य समीपम् आतुरालयः अस्ति। विद्यालयस्य प्रधानाध्यापकः सुगुणः भवति। विद्यालये उपत्रिंशत् अध्यापकाः सन्ति। विद्यालये प्रतिदिनं स्वादिष्टं मध्याह्नभोजनं ददाति। मम विद्यालयः श्रेष्ठः भवति।

क्रियापदानि

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

नाम

संस्कृतम्
STD - V

षष्ठः पाठः - धर्मनिष्ठो युधिष्ठिरः

अभ्यासः - ६ प्रश्नवाचकशब्दानां परिचयनम्।

चित्रे किम् अस्ति?

वृक्षात् कः कूर्दति?

कः शुण्डां प्रसरति?

कमलं कुत्र अस्ति?

कच्छपः कथं गच्छति?

कः नृत्यति?

गजः नदीतीरं किमर्थम् आगच्छति?

नाम

संस्कृतम्
STD - V

सप्तमः पाठः - संस्कृतं लोकरञ्जकम्

अभ्यासः - १ गानस्य पदानि योजयतु।

क	ख
जयतु भारतं	लोक रञ्जकम्
नमतु सादरं	विश्वमोहनम्
भजतु संस्कृतं	भारताम्बिकाम्
पठतु संस्कृतं	वेदमातरम्

.....

.....

.....

.....

अभ्यासः - २ अधो दत्तं गानं पठित्वा पदान् यथोचितं योजयतु।

भूमिमातरं रक्षयामः
प्रकृतिमातरं पूजयामः
काननं सदा पालयामः
बालकतरून् रोपयामः

क	ख
भूमिमातरं	पूजयामः
प्रकृतिमातरं	पालयामः
काननं सदा	रोपयामः
बालकतरून्	रक्षामः

अभ्यासः २ कवितायाः रिक्तस्थानानि पूरयतु।

एकः बालः वनं गच्छति।
 एका बालिका वनं गच्छति।
 एकं मित्रं वनं गच्छति।
 कुत्र गच्छति? वनं गच्छति।

द्वौ बालकौ वनं ।
 द्वे वनं गच्छतः।
 द्वे मित्रे वनं ।
 कुत्र गच्छतः? वनं

त्रयः वनं गच्छन्ति।
 तिस्रः बालिकाः वनं ।
 त्रीणि वनं ।
 कुत्र गच्छन्ति?

चत्वारः वनं गच्छन्ति।
 चतस्रः वनं ।
 चत्वारि मित्राणि ।
 कुत्र गच्छन्ति? वनं गच्छन्ति।

पञ्च बालाः वनं ।
 पञ्च वनं गच्छन्ति।
 पञ्च मित्राणि ।
 कुत्र गच्छन्ति? वनं गच्छन्ति।

नाम

संस्कृतम्
STD - V

अष्टमः पाठः - अकृत्यं नैव कर्तव्यम्

अभ्यासः - १ क्रियापदानां परिचायनम्।

लट्	लङ्
भवति	अभवत्
पठति	अपठत्
गच्छति	अगच्छत्
पतति	अपतत्
वसति	अवसत्
पिबति	अपिबत्
धावति	अधावत्

अभ्यासः - २ अधो दत्तेभ्यः लट् लङ् रूपाणि च विविच्य पट्टिकारूपेण लिखतु।

अवसत्, नयति, वसति, अनयत्, पश्यति, वदति, अपश्यत्, अवदत्, करोति, चरति,
लिखति, अचरत्, अलिखत्, अकरोत्, अशृणोत्, शृणोति

लट्	लङ्

नाम

संस्कृतम्
STD - V

अष्टमः पाठः - अकृत्यं नैव कर्तव्यम्

अभ्यासः - ३ क्त्वान्त-ल्यबन्त-तुमुन्नत अव्ययानां परिचयनम्।

क्रियापदानि	क्त्वान्तानि	ल्यबन्तानि	तुमुन्नतानि
पठति	पठित्वा	प्रपठ्य	पठितुम्
लिखति	लिखित्वा	विलिख्य	लेखितुम्
गच्छति	गत्वा	अवगम्य	गन्तुम्
भवति	भूत्वा	अनुभूय	भवितुम्
ददाति	दत्त्वा	आदाय	दातुम्
नयति	नीत्वा	आनीय	नेतुम्
शृणोति	श्रुत्वा	संश्रूय	श्रोतुम्

अभ्यासः - ४ अव्ययपदानि विविच्य पट्टिकां पूरयतु।

हत्वा, भूत्वा, आनीय, दत्त्वा, पोषयितुम्, श्रोतुम्, कर्तुम्, पठित्वा, गन्तुम्,
आगत्य, उत्थाय, आदाय

क्त्वान्तमव्ययम्	ल्यबन्तमव्ययम्	तुमुन्नतमव्ययम्
हत्वा	आनीय	पोषयितुम्

नाम

संस्कृतम्
STD - V

नवमः पाठः - गीतामृतम्

अभ्यासः - १ वाक्यप्रयोगः, उदाहतानुसारं वाक्यानि योजयतु

यदा - तदा

सूर्यः उदयते। अन्धकारः विनश्यति।

यदा सूर्यः उदयते तदा अन्धकारः विनश्यति।

अध्यापिका आगच्छति। छात्राः उत्तिष्ठन्ति।

.....

राजा सभां प्रविशति। सर्वे उत्तिष्ठन्ति।

.....

आचार्यः गृहम् आगच्छत्। शिष्यः पूजाप्रकोष्ठम् अदर्शयत्।

.....

गुरुः क्षेत्रम् दृष्टवान्। तस्य नेत्रे अश्रूणि अमुञ्चताम्।

.....

वसन्तकालः भवति। पुष्पाणि विकसन्ति।

.....

वृष्टिः आगच्छति। छत्रम् उद्घाटयति।

.....

नाम

संस्कृतम्
STD - V

दशमः पाठः - जीयाद् गीर्वाणभारती

अभ्यसः - १ परिचायनम्।

- इतिहासकाव्यानि - रामायणम्, महाभारतम्
पञ्चमहाकाव्यानि - रघुवंशम्, कुमारसम्भवम्, शिशुपालवधम्, नैषधीयचरितम्,
किरातार्जुनीयम्
नाटकानि - अभिज्ञानशाकुन्तलम्, कर्णभारम्, स्वप्नवासवदत्तम्,
दूतवाक्यम्, मालविकाग्निमित्रम्, ऋतुसंहारम्,
कवयः - व्यासः, भासः, वाल्मीकिः, माघः, श्रीहर्षः, भारविः,
कालिदासः

अभ्यसः - २ अधोदत्तकवीनां कृतीनां च नामानि चित्वा यथोचितं योजयतु।

रामायणम्, कालिदासः, किरातार्जुनीयम्, माघः, व्यासः, महाभारतम्, भारविः, कर्णभारः,
श्रीहर्षः, भासः, स्वप्नवासवदत्तम्, वाल्मीकिः, नैषधीयचरितम्, कुमारसम्भवम्।

कवयः	कृतयः

नाम

संस्कृतम्
STD - V

दशमः पाठः - जीयाद् गीर्वाणभारती

अभ्यासः - ३ नामपदानि क्रियापदानि अव्ययपदानि च विविच्य पट्टिकां पूरयतु।

जननी, सन्ति, भाषा, भवति, च, इति, खगः, यत्र, अपि, अतः, एव, असि, भासः,
पठति, राधा, अकुर्वन्, धावति, तत्र, दिव्या, लता, कृष्णः, कुत्र, यदा, तदा,
लिखति, स्म, यथा, तथा,

नामपदानि	क्रियापदानि	अव्ययपदानि

नाम

संस्कृतम्
STD - V

दशमः पाठः - जीयाद् गीर्वाणभारती

अभ्यासः - ४ उदाहरणानुसारं पदच्छेदं करोतु।

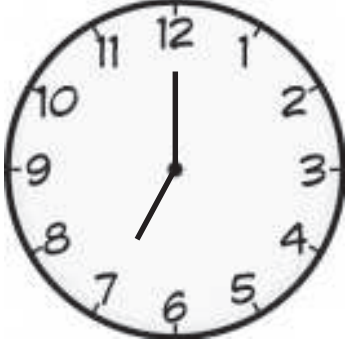
जन्मभूमिश्च	जन्मभूमिः + च
पुण्यभूमिश्च	
महाकविश्च	
हरिश्च	
रविश्च	
सुखिनो भवन्तु	सुखिनः + भवन्तु।
प्रमुखो भवतु	
काको रटति	
रावणो नाम	
कृष्णो रक्षतु	
अश्वो धावतु	

नाम

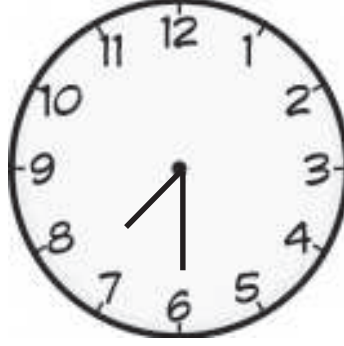
संस्कृतम्
STD - V

अभ्यासः - १ चित्रं निरीक्ष्य समयं लिखतु।

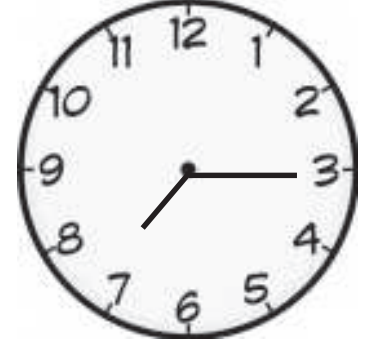
एकादशः पाठः - दशमस्त्वमसि

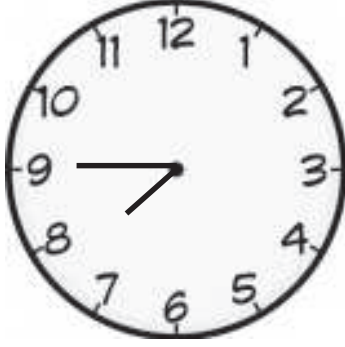
सप्तवादनम्

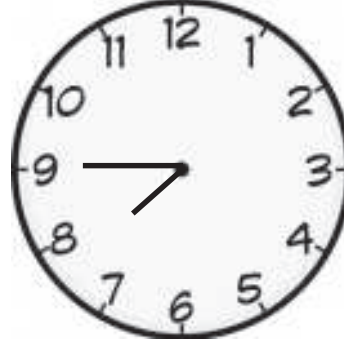
सार्धसप्तवादनम्

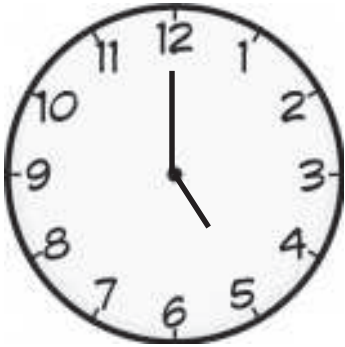
सपादसप्तवादनम्

पादोनाष्टवादनम्

त्रिपादाधिकसप्तवादनम्

नाम

संस्कृतम्
STD - V

अभ्यासः - १ चित्रं निरीक्ष्य समयं लिखतु।

एकादशः पाठः - दशमस्त्वमसि

